

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.

Felelős szerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.

Mindenemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

Tavaszi ígéreték.

Nagyon jó és tanulságos elgondolkozni a virágbaboruló fák alatt, május tavaszi ígéletén, arról a komoly valóságról, amit kérdésben így fogalmazhatunk meg: „Vajjon e sok virágból, tavaszi ígéletből, mennyi éri meg az őszt?!“

Amit a gyönyörű tavasz ígér, arra mivel felel az őszt, a realitás?

Ki tud ezekre a nagyon komoly kérdésekre megfelelni!? Hinni, remélni, álmodozni, várni lehet csupán, de előre látni, hogy lesz-e gyümölcs a fán — nem lehet. Azaz, hogy bizonyos körülmények, kertészeti tudománnyal, éberséggel, szorgalommal megnövelhetjük a bő termés valószínűségét, s találgatásokat tehetünk a gyümölcsstermés őszi kilátásaira. Azonban e találgatás is mind csak valószínűség, mind csak ígélet, és nem maga a valóság, bizonyosság. Mert az aszály, árvizek, kártevő csapások, elemi katasztrófák ellen minden emberi okoskodás, szorgalom, előre látás hiábavaló. Mi csak plántálunk, öntözünk, de az előmenetel és a gyümölcsérlelés — nem a mi dolgunk!

Nos, jó e természeti tanulságot nemcsak egyéni életünkön beigazoltnak tudni, hanem meglátni, hogy a nemzeti nagy virágbaborulások, tavaszi csoda ígéreték májusi évadjában is: ez a törvény.

Vajjon minden csodavirág megfogja érne az őszt a nemzet életfáján, vagy meddően fog lehullani az egész a földre? Vagy kora éretten, férgesen, ráncos, ragyavert külsővel fog a legtöbbje a tavaszi ígéletnek lepotyogni az élet fájáról a nyári napok hőségével?

Ki tudná azt megmondani, hogy a nemzeti lét virágai milyen gyümölcsözöző őszt érnek meg?

Lám, az utódállamok ígéletes tavaszi virágaival is mikéntha baj volna. Ott van pl. Csehszlovákia, ki gondolta volna, hogy ilyen hamar beüssön a ragya, a jégverés a Massaryk-féle virágbaboruló álmódásokra? Ime egy kis kóstoló a csehszlovákiai féregrágtá, ragyaverte ígéletből:

Tuka egyetemi tanár feltűnést keltő cikket irt a „Slovák“ c. lapba. Ez a cikk a történelmi tények csoportosításával és a vezető tót férfiak autentikus nyilatkozatainak felsorolásával, nyíltan világgá kiáltotta, hogy a csehek tíz évvel ezelőtt csak feltételesen kapták meg a Felvidéket s ha e feltétel, a teljes tót autonómia és a külön tót országgyűlés, október hó 31-ig be nem teljesül, a tótok ön-

rendelkezési joga még a békeszerződések által szankcionált forradalmi jog alapján is újraéled.

Erre a minden kétségen felül megállapítható tényre építi fel Tuka Béla a Felvidéken és Csehországban ma már híressé vált teóriáját, amely szerint 1928. október 31-ével, a csehtót köztársaság egyik felében, a tót részben a „vacuum juris“ rendkívüli állapota áll be. Ez a jogi kuriózum szerinte más államokban is előfordulhat, a Tótföldön azonban „a földrengés méreteit ölti“.

A gondos kertész szakszerű munkáját Csehszlovákia nem végezte el becsületes és alapos lelkiismeretességgel s most már nincs nagy térbőség a találgatásokra. Csehszlovákiában nemsokára vége lesz az aranjúezi szép napoknak, s ezt a korai férgesedést tudja be annak, hogy a kisebbségi kérdésből csufot üzött, hogy Anglia és Olaszország előtt hitelét eljátszotta s a békevizitáció előtti kérdéseire nagyon is rászolgált sovén, igaztalan, elnyomó politikájával.

De hogy a tanulságos példa teljesebb legyen, még egy nagy horderejű csehszlovákiai ragyaverésről kell beszámolnunk. Tekintettel arra, hogy veszedelmes hasonlóságok ütnek fel fejüket ebben a nem várt „nemzeti csapásban“ a mi optáns kérdésünk jelenbeni fázisaihoz, nagyon komolyan szeretnők az illetékeseket kérni, hogy tanuljanak a más kárán, addig, míg nem késő!

Különben a tanulságos esetet így adta le egy romániai ujság:

A Csehszlovákiába került esztergomi érsekség 175.000 holdnyi el-
agrárreformált birtoka ügyében a hágai nemzetközi bíróság úgy határozott, hogy az a birtok az 1 és fél milliárdot kitevő teljes forgalmi értékével váltandó meg. Az esetben pedig, ha Csehszlovákia jelenlegi határai úgy változnának meg, hogy e birtokok megint visszakerülnének Magyarországhoz, akkor ezen váltságár visszatérítendő lesz.

Szinte hihetetlen a fülnek, de igaz az, hogy Csehszlovákiával szemben egy nemzetközi bírói fórum, koncedálja a triánoni béke revízióját s valósággal praesjudikál olyan politikai vonatkozású ügyben, amit eddig még kritikai szóval sem volt szabad illetni.

A csehszlovákiai tavaszi ígéreték, pompás, dus virágfakadások, — úgy látszik, — nagyon szomorú őszt ébresztették fel az elbizakodott álmodzókat.

Jó lesz vigyázni Romániában is a májusi ígéretre, s tanácsos lesz úgy kertészkedni a kisebbségi gesztek és palánták körül, ahogy Csehszlovákia intő példája a helyes és okos módot erre megadta már a tót önkormányzat és a nemzeti kisebbségek előtérbe touló kérdéseivel!

Gergely Ferenc.

Habemus papam ...

Nagy elhatározással fütött keblekkel gyűlt össze a múlt hónap 28-án a város tanácsa polgármestert választani. Jelen voltak: Androne Péter, Branga Miklós, Brudar Simon, Martin Dömötör, Moța János, Pârvan Ádám, Rob János, Vulcu János, Vulpe Tivadar, Herța János választott tagok és Alexandrescu Constantin, Crețu Miklós, Demian Áron, dr. Dobó Romulusz, Domșa Vazul, Gönczy Ödön és Hetiel Miklós, kik hivatalos állásuknál fogva tagjai a tanácsnak. Hiányzottak Graef János és dr. Martini Ágoston választott tagok és hiányzott még az az ismeretlen tag, akit a mezőgazdasági kamara a lemondott Herlea Sándor helyébe még nem nevezett ki. Jelen volt a gyűlésen Svetescu megyei prefektus is.

A korelnöki széket Domșa Vazul foglalta el s kifejtve a gyűlés összehívásának célját, kandidáló bizottság kiküldését javasolta, hogy ez a tanács tagjai közül három tagot jelöljön a polgármesteri állásra. Ez a bizottság Moța, Pârvan és Vulcu személyében megalakulva a polgármesteri állásra Vulpe Tivadart, Branga Miklóst és Martin Dömötört jelölte.

A nyomban megtartott szavazás eredménye, hogy 13 szavazattal Vulpe Tivadar lett a város megválasztott polgármestere, aki megköszönve a választást, székét elfoglalta és programbeszédében rajzolta meg a tanács tagok előtt azt a szép jövőt, amely a város polgárságát eddig soha nem tapasztalt mértékben fogja boldogítani. Ismételtén biztosította a tanács tagokat arról, hogy pártatlanságban mintaképe lesz a polgármestereknek és nem lesz „sem zsidó, sem görög, sem pogány, sem szcitha, sem férfi, sem nő, sem szolga, sem szabados, hanem mindenkinek egyek“ a hatóság előtti megbecsülésben.

A ref. Nőszövetség

bezáró vallásos-estélyét április 29-én tartotta meg. A közönség, ha nem is töltötte be teljesen a kollegiumi imatermet, de tekintve a szép tavaszi délutánnak a szabadba csábitását, elég szép számmal hallgatta végig az építő műsort.

Az egyes programpontokkal kapcsolatba hozott előfóhász után, buzgó gyülekezeti énekben emelkedett dicséret a mennyben lakó Isten nevére. Kállay Anna a Miller-féle „Csendes órák“-ból olvasott fel kifejező hangsúlyozással egy elmélkedést „Majd“ címen,

melyben a háborgó szivre édes csitítással bontakozott ki oly sok kétségnek fényre derülése. Aztán Fodor Juliska szavalta Vörösmartynak elévülhetetlen szép költeményét „A szegény asszony könyvét“ teljes átérzéssel. Majd Debreczeni Mici, Gönczy Irén, Kállay Anna és Pakker Irén szivetemelő énekkettőse következett a Makkai bácsi mindig helyt álló orgonakiséréte mellett.

Dr. Dózsa József felolvasásában egy régóta nélkülözött hang csendült újra meg lelkünk előtt, melyben a műélvezetek nemes gyönyörének tudományos, de mégis könnyed előadása nyújtott tanulságos szórakoztatást. Ezután Kossa László ügyes, értelmes szavaltában Endrődynek „Fergeteg“ című költeménye rázta fel és ébresztette Isten imádságára lelkünket.

Mintha csaknem előkészített program hozta volna oly természetesen zendült fel a befejező ének vágyakozása a „Minden kegynek egyetlen forrása“ a Magváltó Jézus felé a lelkipásztori köszönő szavak után, melyekben úgy a mai est, mint az egész időszak estély rendezőinek, szereplőinek és méltányoló közönségének mondott köszönet, buzdítva, hogy a vallásos-estélyek szünetelése alatt annál inkább használják fel a gyülekezet tagjai az összejövetelek alkalmát az istentiszteleteken!

A munka ünnepe és a naptárreform.

Irta: *Gergely Ferenc.*

A világ proletárjai avatták ünneppé május 1-ét és a munka ünnepe a világ dolgozó páriáinak lett solidáris munkaszünetévé. A szociális érzés mind erősebb kifejlése azonban ezt, a kezdetben tipikusan szocialista ünnepet általános világ ünnepnappá szélesítette ki s ma az európai törvényhozás, az amerikaival megegyezőleg: törvényes munkaszünetnek, tehát ünnepnapnak deklarálta május 1-ét.

Ez az ünnepi solemmitás és az egyetemes tisztességtevés a mindent életető, teremtő és minden energiát mozgásba hozó munkával szemben, adta nekem az indítást arra, hogy ezt a napot kiragadjam a többi napok közül és a naptárreform tervezetben megtegyem annak a fix pontnak, ami körül az egész reformtervezet forog. Az én naptárreform tervezetnek tehát a munka ünnepe a tengelye. Csakhogy én ezt az ünnepnapot nem május 1-ére teszem, hanem az április és május hónapok közé eső u. n. névtelen hétköznapra, vagyis sem nem hétfőre, keddre, szerdára stb., hanem a hétköznapokon felüli névtelen napra, aminek nem lenne még hónap-szám (dátum) szerinti denominációja sem, csak ennyi: „munka ünnepe“.

Hogy ezt megérthessük, azért egy kis magyarázattal hozakodok elő.

A naptárreformnak mindennek előtt azt kell szemelődnie tartania, hogy az egyes hónapok minden egyes napja ugyanazon napra essék, ennél fogva az új év is mindig ugyanazzal a nappal kezdődjék, tehát 1928-ra vonatkoztatva — vasárnap, amiből az következik, hogy új esztendő (jan. 1.) örökre vasárnapra esnék az én reformtervezetemben. Világos dolog, hogy e fix dátumok és mindig kongruens napok csak úgy kalkulálhatók be egy naptárba, ha:

1. a közönséges év csak 364 rendes és egy névtelen, dátumtalan, de egy örökre változatlan denominációval ellátott naptár (munka ünnepe) állana, amelyik április vége és május 1-e közé volna beiktatandó a naptárba, természetesen teljes munkaszüneti ünnepnap jelleggel.

2. A szökő évek u. n. szökőnapjai nem február végére szorulódnak a 4-el osztható években, hanem a szökő év végére kerülnek s mint a munkanap, ezek sem lennének hétköznap jellegűek, vagyis ha pl. vasárnapra esnék a szökőnap, nem vasárnapot íránk, hanem szökőnapot s a vasárnap a rákövetkező nap volna, vagyis január 1-e.

3. A fix dátumok, ünnepek keresztülvitele szükségessé teszi a Gergely naptár keretén belül a feltétlenül megtartandó 12-es beosztás szerinti hónapjaink hosszának új megállapítását, tehát 31 napos hónapok lennének: jan., ápr., jun., okt., 30 napos hónapok: febr., márc., máj., jul., aug., szept., nov., dec. Ezzel az új beosztással biztosítva van az a követelménye az örök naptárnak, hogy minden hónap ugyanazzal a nappal kezdődjék s új esztendő mindig vasárnapra esnék. De mindez csak úgy lehetséges, ha a dátumtalan munkanapot a jelzett helyre iktatjuk. Másként kizárt dolog 12 hónappal örökre fixirozni a hónapok kongruens napjait. Tíz hónapos beosztással lehetne még örök naptárfélét kombinálni, de akkor elloptunk az emberiség életéből két hónapot s felrugtuk a Gergely naptárt mindenestül.

4. A husvét vasárnapot egyszersmindenkorra április 8-iki dátummal kell fixirozni. E rögzítés megállapításánál abból a tényből indultam ki, hogy a husvét századunk folyamán április 8-ára esett, különben április 8-a a közepe annak az intervallumnak, melybe a husvét eshetik. Az állandósított husvét ünnepel együtt állandósulnának az összes változó ünnepek, vagyis vizkereszt mindig péntekre esne, hamvazó szerda febr. 22-ére, áldozó csütörtök május 16-ra, pünkösd vasárnapja május 26-ra, urnapja június 7-ére. Röviden jellemezve ezt a rögzített beosztást, elmondhatom, hogy tervezetemben az esztendő husvétől husvégig 52 pontos hétre van beosztva s minden hónapra 26 mivesnap, hétköznap esik. Az egész esztendő örökre szólon egyöntetűen van megállapítva, ami azt teszi, hogy a jeltelen munkanap és a négyévenkénti utószökőnap beiktatásával, elérhetjük az örök naptár szerűséget, mert új esztendő mindig vasárnapra és husvét mindig április 8-ára esik.

Hogy ez a reform az 1928. esztendővel minden rázkódtatás nélkül meg is valósulhatott volna, az bizonyos, de a Népszövetség a beérkezett 185 naptárreform tervezet átdolgozásával és a vélemények összeegyeztetésével úgy elodázta a reform ügyét, hogy én kétségbe vonom az egységesítés és a reform valamilyen formában való keresztülvitelét. — Különb is felesleges tervezeteken törni fejünket, mert amíg az orthodoxok fel nem adják dogmájukat a husvét ünnepre vonatkozólag, addig erőnk feletti utakra vállalkozunk.

Igaz ugyan, hogy semmi gyakorlati sikerre nem számítottam, mikor a Gergely naptár keretén belül örök naptárszerű pontossággal oldottam meg a problémát s éppen ezért nem is terjesztettem be elhatárolt reformtervezetemet sehová se, de azért szükségét láttam annak, hogy valahol napvilágra hozzam munkám — és pedig nehéz és komplikált munkám — lényegét. Így az elvégzett munka felett érzett boldog örömezzéssel zárom le most az én naptár reformommal bibelődő korszakomat e kis ismertetéssel s remélem, hogy lesz még idő, mikor hivatkozhatom önméretesen a „Szászváros és Vidék“-nek eme számára.

Hirdessen a „Szászváros és Vidék“-ben. Olcsó árak!

HIREK.

Nagytakarítás

akartam rendezni íróasztalom fiókjában helyre volt szükségem, meg a fiók is nehezen engedelmkedett, annyira tele volt nagy összevisszaságban mindenfélével. Található volt benne elhasznált borotva pengétől különböző színárnyalatu hajfűrtig minden. Meg voltam győződve, hogy innen ki is kerül majd legalább fele a sok ócskaságnak. Neki fogtam hát nagy buzgósággal, megerősítve szivemet egy legfelül talált szerénykedő prominli cukorral. Hogy a prominli cukorka hogyan került ide, azt ma megmondani igazán nem tudom, de, hogy fontos szerepet játszott életemben az bizonyos, mert különben nem érte volna az a megtiszteltetés, hogy bekerüljön ebbe a kriptába. Lehet, hogy első ideálomnak volt kedvenc cukra, viszont a két emelettel alább kibányászott krumpli cukor töredék kék szallagocskával átkötve egy még régebbi kor kétségen felüli szerelmének bizonyítéka, megcáfolni látszik az első ideálra vonatkozó összefüggést, mert ismerve szivem általában hűséges természetét, lehetetlennek tartom, hogy én egyidőben két ilyen ellentétes izlésű lánykát hordtam volna szivemben bálványként.

A rengeteg, mindenféle színben pompázó levél tömegből, megütözéssel vettem tudomásul, hogy bizonyára a viszonyosság alapján, mennyien biztosítottak örök szerelmükről. Félénken s nagyon gyorsan pakoltam össze eme terhelő bizonyítékokat, nehogy írójuk közül valamelyik is ide tévedve, csupa becsületből fogadalmát érvényesítse. A levelekkel ily formán végezve, őrizkedtem más írást a kezembe venni. Ezekben, ha emlékeim nem csalnak, hitelezők juttatják eszembe, hogy voltak pilanataim, mikor Thalia papnői uralták szivemet és zsebemet. Ezeket a leveleket, egy párját vesztett rózsaszínű selyem harisnyakötővel fogtam össze. A hitelezők pénzért nekem ez maradt meg. Ezek után a fényképekre tértem át. Határozottan sokat kereshettek egy időben a gyorsfényképesek. Vannak köztük olyanok, melyeken a magam konturjait felismertem, de a mellettem állóról már nem tudtam megállapítani, hogy az élőlények melyik csoportjába soroljam. Vannak, kik libáknak néznek ki, vannak azonban félre ismerhetetlenül tyukok is köztük s vannak özönvíz előtti lények is, hosszú szoknyával és hosszú hajjal. Istenem be régen is volt mindez. Egy vásári pogácsa-sziv angyaloktól körülvevett s közepébe erősített tükrében meg is néztem hirtelen magam, hogy tényleg én voltam-e az, kinek életében mindez a sok-sok kedves apróság valaha, mint életet betöltő nagy fontosságú esemény szerepelt? Vajjon én voltam csakugyan? Nem ismertem rá a tükrében erre az én régi énemre. S a nagytakarítással is felhagytam. Semmit ki nem dobtam. A fiókat vissza győmöszöltem a helyére s jól bezártam. Egy jó nagy darab fiatalságot, ami az enyém volt és ami szép volt, zártam el, jól nehogy kibujva onnan, meztagsadon engem.

— **Halálozás.** Eisenburger Gyula ur, életének 67-ik évében, Budapesten, hová súlyos betegségének gyógykezelése végett utazott, hosszas szenvedés után m. hó 25-én meghalt. Benne városunk társadalmá közkedvelt, nagy szorgalmu munkás tagját veszítette el. Temetése m. hó 28-án volt Ujpesten.

— **A magyar hercegprimás pápai államtitkár lesz.** Római hírek szerint nincsen kizárva annak lehetősége, hogy Serédi Jusztin magyarországi hercegprimás rövidesen elhagyja állását és újra visszatér Rómába. Serédi ugyanis kedvence a pápának és nem lehetetlen, hogy Gaspari biboros helyett pápai államtitkár lesz. Ebben az esetben a magyar hercegprimási szék újra megüresedik.

— **Figyelmeztetés.** Az alábbiakban közöljük a polgármesteri hivatal 1286—1928. sz. közlés végett szerkesztőségünkhöz intézett átiratát: Tekintettel Öfelsége I. Ferdinánd király szobrának leleplezésével és a Hősök temetőjének felavatásával e hó végén megtartandó országos jellegű ünnepekre, a polgármesteri hivatal ez uton is felkéri a háztulajdonosokat az egész város területén, hogy házaikat festessék ki, udvaraikat hozzák rendbe minél előbb. Az ez alkalommal kifizendő zászlóknak nem szabad szinehagyottnak lenni s a cégtábla tulajdonosok figyelmét felhívja, hogy az államnyelvén megszövegezett rész helyességére különösen ügyeljének s amennyiben felvilágosításra van szükségük, a polgármesteri hivatal készséggel áll rendelkezésükre. Egyben közöljük, hogy a szigorított ebzárlatot további hatvan nappal meghosszabbították.

— **Orvosi hir.** Dr. Schatzmann Irén orvos f. év május hó 15-én Szászvároson megkezdte rendeléseit bel-, női- és gyermekbetegre részére Piața Regina Maria 5. szám alatt.

— **Bacalaureatusi (érettségi) vizsga.** A közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében a bacalaureatusi vizsga évenként változó különleges tárgyai a folyó évben. 1. A klasszikus tagozaton a latin és görög nyelv; 2. A modern tagozaton a fizika-kémia és természetrajz; 3. A reál tagozaton a mennyiségtan és természetrajz.

— **Elfogták az iskolák betörőjét.** Megirtuk volt, hogy február 27—28-dika közötti éjjelen ismeretlen tettesek betörték a helybeli áll. e. isk. igazgatói irodájába, hol felfeszítették — pénz után kutatva — a fiókokat, de miután irkákon kívül egyebet nem találtak, az áll. polgári leányiskolába tették át működésük színterét hol olyan bravuros szerencsével hajtották végre az éjjeli iskolai inspekción, hogy 38 ezer leut emelhetek el a felfeszített íróasztal fiókjából. A kiadós látogatás után a róm. kath. elemi iskolában is szertenéztek a derék iskola kerülgetők. de biz' itten csak éppen, hogy megfordultak, mert pénzt nem találtak. A rendőrség még akkor megindította a legszélesebb körű nyomozást, de a tettesekre nem sikerült ráakadni. Most, mint Marosvásárhelyről hírül adták, az iskolák betörői közül sikerült lefűlelni az egyiket: Balog Kálmán személyében. A betörő a törvényszéki fogdában vallotta be szászvárosi stiklijét is, azok között a számos betörési és lopási bűntettek között, melyeket eddig elkövetett.

— **Sorozás.** Figyelmeztetjük olvasóinkat, akik ebben érdekeltek, hogy a sorozás e hónap 11-én d. e. 8 órakor kezdődik a városház közgyűlési termében.

— **Az anyák napja.** Az anyák napja amerikai ötlet, odaát már nemzeti ünneppé emelkedett. Abból áll, hogy az esztendő egy napját minden család az anyáknak szenteli, ezen a napon nincs pénzhajhászás, nincs mozi, nincs tánc, nincs szerelem, csak megilletődés és meleg köszönet az anya iránt. Gyermekai ezen a napon a legnagyobb távolságból is elhozzák virágszálukat az anyának. Ha

pedig már nem élne, az egész család kimegy hozzá a temetőbe. Ezt a szép amerikai szokást az európai országok közül az északiak vették át eddig, most azonban Svájcban is mozgalmat indítottak az anyák napja meghonosítására, s ezidén május második vasárnapján már meg is fogják tartani. Nem lehetetlen, hogy Svájcból még hozzánk is eljut az anyák napja a jövőben.

— **Monstre hangverseny.** Az egész világ németiségének közbejöttével július hónap folyamán Bécsben tartandó nagy dalünnepélyen, hol a világ minden részében tartózkodó s működő német dalárdák képviseltek magukat, mikor körülből 150.000 dalos dokumentálja majd a nagy német egységet, a romániai szászok és németek képviselőiben cca 300 dalos fog városunkban gyűlekezni s innen külön vonaton Bécsbe utazni. Ez alkalommal egyesülve a helybeli „Liedertafel” tagjaival, a főpróbát a nagyközönség részvételével tartják meg. E ritka nagyérdekességű és művészelőadásra már most felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Szírüs májusra nagy meletet, de kritikák napokat jósol.** Szírüs a közkedvelt magán-idejősítő a következő időjárás jósolja: Április 25-től május 5-ig változó és csapadékos időjárás ígérkezik. Helyenként esővel, itt-ott zivatarokkal fog járni. Május 6-tól nagy hőség ígérkezik, helyenként zivataros esőkkel. Májusban szép, meleg időjárás várható, de 11, 12, 13, 25 és 26-án szélsőséges, sőt kritikák napok lesznek, nemcsak itt hazánkban, hanem Európa több részében is érezhetően.

— **Dr. Brandsch Rudolf előadása.** F. hó 2-án a „Transsylvania” nagytermében dr. Brandsch az itt megalakítandó szász ipar egyesülettel kapcsolatban, Románia iparáról, különös tekintettel a szászok speciális szerepéről ezzel kapcsolatban, tartott a termet zsufolásig megtöltő hallgatóság előtt nagyérdekességű előadást.

— **A gyalogjárók tisztántartása tárgyában** a polgármesteri hivatal azt a rendeletet bocsátotta ki, hogy a gyalogjárók a város középponti részeiben naponként és pedig a reggeli órákban, mielőtt az üzletek nyitnának, seprendők, seprés előtt megöntözvének nemcsak a gyalogjárót, hanem az utcatestet is középig. Seprés után a szemét az udvarokra beviendő. Semmiféle szennyvizet sem szabad az utcára, vagy az utcára menő folyókába önteni. Megfelelő ellenőrzésre a rendőrkapitányság föl van kérve.

— **Haladunk.** A napokban városunkban Piața Regina Maria 3. sz. alatt (a Bisztricsányi házban) egy új, modern kalapszalonn nyílt meg, amely nyagyvárosi mintára hivatva van a kulturközönség legkényesebb igényeit is kielégíteni, amennyiben divatos és művészi dolgokat kíván nyújtani. Különös örömmel üdvözölhetjük a kézimunkák terén is felmutatott különleges szép kézimunkákat és gyönyörű művészi gobelin, stramin stb. előfestéseket, mivel így módjában lesz a n. é. hölgyközönségnek ezeket előnyös árban helyben beszerezni. Ne mulassza el senki sem a szépségekkel izlésesen elrendezett kirakatot megtekinteni.

— **Fürdőrend.** A helybeli kádfürdő bármely csütörtök, péntek, szombaton egész nap és vasárnap délelőtt, a gőzfürdő urak részére bármely szombaton délután van nyitva.

— **Ki okozta a világháborút?** Ezt ugyan mindenki tudta eddig is, hogy Szerbia volt a világháború értelmi szerzője, de hivatalosan — eddig — ez nem nyert megerősítést. Most maguk a szerbek dicsekszenek vele, hogy ők indították meg a világháborút. Pribicevic képviselő egy népgyűlésen kijelentette, hogy a világháború a délszláv kérdés miatt tört ki, vagyis a háború megindulása Szerbia politikájának volt a következménye.

— **Nem szabad engedély nélkül május fát vágni.** Május elseji zöld lombokat szedtek városi inas gyerekek a Sétatér megettől kis erdőből. Az erdőgondnokság a zöld ágat szedő inasokat a rendőrségre kísértette hol erdei kihágás miatt megbüntették az inasokat. Ezzel kapcsolatosan közöljük, hogy zöld ágakat csak engedéllyel szabad vágni és csak azon helyekről, honnan az erdőgondnokság ezt megengedi. A kihágásokat nagyon szigorúan fogja megbüntetni az erdőgondnokság.

A bajuszos liba.

Arról, ami aktuális politika nem írhatok, tiltva van, városi ügyekről szintén nem ajánlatos, tisztán szociális dolgokról írni nem tanácsos, irok tehát a bajuszos libáról, mely témába a legjobb rosszakarat mellett sem köthet bele senki. Libákról és bajuszról szól a nótám. Nem azokról a bajusztalan gunárokról, akik a korzón tologatják egymást, sem arról a bajuszról, amely kezd ismét divatba jönni, mert az ugynevezett férfiak, mivelhogy jó sokáig bajusztalanul majmolták a módit, most majmolják a férfit, vagyis bajuszt elvesztenek, ez az új módi. Milyen inkonzekvensek! Minden jogcim elég jó volt ahhoz, hogy a bajuszt a férfi orra alól száműzzék. Nem hygenikus és leborotválták. Vajjon ha ismét megnövesztik hygenikus lesz-e? Na de térjünk át a libabajuszra. Láttak-e már libabajuszt? Nem, ugye! nahát én láttam kérem. A Schelker malom környékén lődörögtem a minap és rossz szokásomhoz hiven, erősen figyeltem egy kedves libacsaládot.

Elöl a férfi, de bajusztalanul, ahogy az még módi, utána vagy hat sipítózó sárgaság, záradékul a mama öngagsága hiven utánozva a mamákat, vagyis ha kellett, ha nem, jobbra-balra sziszegett. Csendesesen csolnakáztak a patak partján. Hol a férfi állott fejetetejére vagyis kukra, keresve a csemetéknek különböző csemetéit, hol öngagsága uszott tótágast. Az apróságok pedig csak néha-néha merítették csőreiket a vízbe. Milyen az ösztön. Hogy tanítják az öregek ösztönszerűleg a fiatalokat. Mily másképen van az az embereknél, a lelkes állatoknál. Bizony manapság nem igen oktatják ki az öregek a fiatalokat. Milyen önzés! Nehogy a fiatalok mindent eltanuljanak az öregektől s aztán az öregek esetleg feleslegessé váljanak. Lám egy ilyen buta öreg libapár az ilyesmitől nem fél. Lelketlen, de önzetlen állatok. Az ugyan igaz, hogy a mai fiatalság hálátlan ivadék, mert alig kottyantanak valamihez, már is jobban tudnak mindent, jobban mint az öregek. Hja ilyen a fiatalság. Tovább nem szöhettem gondolatimat, mert a patak partján kapargáló tyukok riadtan kezdtek el kotkodácsolni, a kakas ur pedig golyvás nyakából erőteljesen kukorékolni. Uram Istenem, hát ez milyen jószág, ami errefelé uszik? Kérdeztem magamban és rögtön megértettem a tyukkolonniában kitört riadalmat. Kérem ha hiszik, ha nem, egy liba ur, egy gunár uszott felém nagy méltóságteljesen. De milyen gunár? Egy bajuszos gunár kérem, egy bajuszos liba. Ez sok, ez még a tyukoknak is sok volt. Ilyet ők sem láttak még világ életükben az ők országukban.

Kár mosolyogni kedves olvasom az „ők országukon”. Amint van nekünk embereknek országunk, úgy van a baromfiaknak is országuk. Igaz, hogy a kettő között van nagy különbség, de meg nincs is, ahogy vesszük. Lássuk csak, mily közös vonás van az emberek és szárnyas állatok országa között. Itt is ott is a kakasok egymás hajába kapnak,

na de néha-néha a tyukok is. Itt is ott is semmi különbség az enyém, tied, övé között. Mert például az én baromfi udvaromban vagy 10—15 tyuk mind egy fészekbe tojik s jön a tizenhatodik minden jogos jogcím nélkül reá ül a tizenöt tojásra és ha kotlos, egyszerűen kikölti őket s azt mondja az ifjak az én gyermekeim stb. és tovább áll velük egyenesen a szomszéd kertjébe a frissen ültetett salátákat kikaparni. A többiek pedig tójhatnak tovább egy másik tizenhatodik tyuknak és úgy tovább. Az emberek országában is így van . . . és úgy tovább. Közös vonás, hogy a hatalmasabb üti a gyengébet, de ez már természeti törvény stb. A mi a különbséget illeti, hát az is van. Az emberek országában van faji és nemzetiségi különbség. A szárnyas állatok országában határozottan állíthatom, hogy nincs. Az én tyukjaim például németül beszélnek, mert a feleségem mindig németül hívja, a hátsó szomszédom tyukjai biztoson tudom, hogy magyar szóra hallgatnak, a harmadik szomszéd tyukjai csehlül vannak, mert így hallom őket szidni, de mindenik nemzetiség a legnagyobb egyetértéssel és együttesen kipirgálják ki hol a jobb szomszédom frissen ültetett szemes borsóját, hol a bal szomszédom frissen ültetett beganiát.

Amint aztán az a bizonyos bajszos liba közelebb uszott, akkor láttam, hogy valaki két hosszú libatollat dugott a szegény gunár orrlükába s attól oly marciális kinézésű. Amint később megtudtam e neme az állatkinzásnak arra jó, hogy a gunár ne bukácsolhasson a víz alá, mert a víz folyása az orlikba tüzdött két ludtollat erősen mozgatja ami szegény állatnak rettenetesen fájhat, de így viszont folytonosan ügyelni kénytelen a fiatal libákra, nehogy valami varju, vagy héja elvigye őket. Elgondolkoztam, ha én rendőrmiszter volnék én is tullepném egyszer hátsó körömet és ennek a gunár gazdájának pl. két utcaseprüt dugatnék a két orlikába, lásuk akkor is járna a szomszédokhoz pletykára, ahelyett, hogy saját maga, minden ötletes állatkinzás nélkül ügyelne a saját libáira!

GUNÁR.

Jönnek a Kolumbácsi legyek.

E pusztító légytömeg az idén is felütötte már a fejét Bánátban Facset körül. Az állam felhívásokban figyelmezteti a gazda közönséget, hogy e veszedelem ellen kellő időben tegye meg a szükséges óvintézkedéseket. Annál is inkább, mert ez évben semmi féle kártalanítást nem fizet, az ennek következtében elhullott háziállatokért, mint az előző évben tette.

A Kolumbácsi légy (Similia colom bacyensis) románul: musca reu, (rozs légy.) Nevét a szerbiai Golubac-tól (Galambóc) kapta. A néphit szerint a Galambóc várával átellenben levő barlangban a szent György lovag által megölt sárkány tetemében keletkezik. Az Alduna vizes, erdős vidékén, bokrok között, odvas fákba, sziklahasadékokban és barlangokba tanyáznak. Csendes időben itt gyűlnek óriási tömegekbe, melyet ha elkap a szél, mint a tépelt felhő-foszlányt viszi magával. S a szél iránya határozza meg, vajjon Szerbiába vagy Erdélybe kerül-e a pusztító légytömeg. A szélről elkapot rajok születésük helyére sohasem térnek vissza, hanem az utjukba kerülő ménesen, gulyán vagy csordán kielégítve vérszomjukat, elpusztulnak. A vándorlásban csak a nőstények vesznek részt.

A Kolumbácsi légy 2—3 mm.-nyi hamuszürke legyecské, sárga szőrözettel, 3 fekete sávval a torkán s foltokkal a potrohán. Csáp-

jai sárgák lábai feketésbarnák, szírvány színekben játszó, átlátszó szárnyai testénél hosszabbak. Az irtására mit sem lehet tenni s a védekezés csak arra szorítkozhatik, hogy állatainkat óvjuk tőlük. Ezért a fenyegetett vidékeken a rajzáskor (április vége és május eleje) a jószágot lehetőleg csak naplamente után hajtják ki s napkeltével megint az istállóba terelik, melynek ajtaja előtt erősen füstölő zöld galyas és nyers trágyás tüzet raknak. A mezei munkában levő jószágot pedig érzékenyebb testrészeiknek (nyak, ágyék, has, ivarrészek) petróleummal, avas zsirral, olajjal s más effelével való bekenésével, védik lehetőleg a Kolumbácsi legyek támadása ellen. A Kolumbácsi legyekről meglepett állatok elhullását fulladás okozza, mert a természetes nyílásokon (orrnyílás, szájnyílás) benyomulva, főleg a garat és gége nyálkhartyáját támadja meg; szurásai helyén fájdalmas duzzanatok támadnak, a vérbe olyan anyagot visz be, melytől megelvasztja, a légzőutak megszűkülnek, a tüdő munkaképességévé lesz és beáll a fulladás.

Az emberre kevésbé veszélyes a szurása, de a mezőn takaratlan hagyott csecsemő halálát nem egy esetben okozták már. A szászvárosi járásban 1926-ban jelentkezett és pusztított nagyobb mértékben, k. b. 30 darab marha hullott el, melyek közül 12 darabnak az állam megtérítette az árát, 50.000 leu értékben.

„ERZSÉBET“-MOZI

A KONVIKTUSBAN.

Alapítva 1911-ben. — Ig. váll. Neuvirth György.

Ma vasárnap, f. év május hó 6-án délután 4³⁰ és este 8³⁰ órakor:

Bővebbet a falragaszokon!

Értesítés. A nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy **kalap-üzletemet** a Sörház utcából a Str. Nic. Filipescu 11. sz. (volt Kartmann házba) helyeztem át. Szives pártfogásukat továbbra is kérve vagyok tisztelettel: **Barb Ilona.**

119 1-2

Cenzurat: de pretorul Dămian.

Nyomdász-tanonc október 1-iki belépéssel felvétetik.

Értesítés!

116 2-4

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy

mészáros- és hentesáru

üzletemet f. év május hó 1-től a Str. Regele Ferdinand (Vásár-u.) 4. sz. alól, hol eddig éveikig működtem, a Str. G. Barițiu (Sörház-u. volt Simonfélé ház) 2. sz. alá helyeztem át. Új helyiségemben is biztosítva a n. é. közönséget a legmesszebbmenő előnyös kiszolgálásról, a további szives pártfogást kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Molnár Ferenc

mészáros és hentes-mester.

Halló!

Halló!

Dévára is megérkezett

az első

112 3-

AMERIKAI

Biztosító Társulat.

|| Mindenki 85 éves korhatárig biztosítható ||
|| orvosi vizsgálat nélkül és halálesetkor ||

➡➡ **100.000 leu** ➡➡

fizet ezen új rendszerű biztosítás.

Igyekezzék, hogy mielőbb Ön is valakijét bejuttassa a csoportos kölcsönös biztosításba.

Sok szegény ember boldogult már ezen biztosítás által.

Nemcsak magát, hanem másokat is biztosíthat.

Részletes felvilágosítást ad az

„**AMERIKA**”

Biztosító Társulat

hunyadmegyei vezérképviselő

DEVA, Str. Aurel Vlaicu (Magyar-u.) 31.

Ügynökök kerestetnek.

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csakis a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„**Szászváros és Vidéké**”-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120, negyed évre 60 leu. Hirdetéseit olcsók!